«فرهیختگان» از وضعیت ارائه خدمات مشاوره‌ای به دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی گزارش می‌دهد

مشاوره به ۶۵ هزار دانشجوی دانشگاه آزاد

مهرداد کوکبی
روزنامه‌نگار

**توجه به سلامت روان بیش از سلامتی جسمی اهمیت دارد؛ چراکه حفظ سلامت روانی می‌تواند تا حد زیادی تضمین‌کننده سلامت جسمی افراد هم باشد، موضوعی که در شرایط کرونایی امروز بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته و بسیاری از متخصصان این حوزه معتقدند در صورت ترس و اضطراب احتمال ابتلا به این بیماری و بالطبع بیماری‌های دیگر در افراد به مراتب بیشتر می‌شود. در این بین اگر بگوییم دانشجویان به دلایل شرایط سنی، تغییر شیوه آموزشی، نگرانی از آینده تحصیلی‌وشغلی و... بیش از بقیه اقشار جامعه در معرض آسیب‌های روحی و روانی قرار دارند، گزافه نگفته‌ایم. نگرانی‌ای که باعث شده شیوه ارائه خدمات مشاوره‌ای و درمانی توسط مراکز مشاوره دانشگاه‌ها آن‌هم در وضعیت امروز جامعه به یک مقوله پراهمیت نسبت به گذشته تبدیل شود. اتفاقی که باعث تغییر شیوه کارکردی مراکز مشاوره شده و علی‌رغم تعطیلی دانشگاه‌ها، این بخش با ارائه خدمات به صورت تلفنی و آنلاین تلاش دارد تا بتواند نه‌تنها به دانشجویان، بلکه به خانواده‌های آن‌ها هم کمک کند. البته این‌طور نیست که بگوییم این خدمات در حوزه خاص محدود می‌شود، بلکه مشاوران حاضر در مراکز دانشگاهی همانند گذشته تلاش می‌کنند تا حوزه‌های مختلف از تحصیل گرفته تا کاری و خانوادگی را پوشش دهند. به بهانه روز روانشناس در گفت‌وگو با مدیران و مسئولان مراکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، خدمات این مراکز را در ایام شیوع کرونا بررسی کردیم که در ادامه می‌خوانید.

مدیر مشاوره و مددکاری اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی خبر داد

فعالیت بیش از ۲۰۰ مرکز مشاوره‌ای در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی

آتوسا صادق‌پور، مدیر مشاوره و مددکاری اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به مراکز مشاوره و راهنمایی این واحدهای دانشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» گفت: «به دلیل شرایطی که در چهار دهه اخیر در جهان وجود داشته است و با توجه به شناختی که مردم از امکانات و حوزه‌های مختلف مشاوره پیدا کردند، امروزه ارائه بسیاری به مشاوران و راهنمایان مراجعه می‌کنند. باید گفت دوران دانشجویی نیز رحله جدیدی از زندگی است و دانشجویان در سن ازدواج، انتخاب همسر و تشکیل خانواده، انتخاب شغل و ورود به بازار کار و... جزء مهم‌ترین گروه‌های آینده‌ساز جامعه هستند و اهمیت مراجعه به مشاور در بین جامعه دانشجویی بیشتر مورد توجه است؛ در این راستا دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان بزرگ‌ترین مرکز آموزش عالی با بیش از یک میلیون دانشجو در سطح کشور به اهمیت مشاوره و حل مسائل دانشجویی اهتمام می‌ورزد.» او با بیان اینکه امروز بیش از ۳۰۰ مرکز مشاوره‌ای فعال در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی با هدف ارتقای سلامت روان دانشجویان و در جهت سبک زندگی اسلامی و ایرانی مشغول ارائه خدمت به دانشجویان هستند، افزود: «مراکز مشاوره‌ای دانشگاه آزاد اسلامی در حوزه‌های مشاوره پیش از ازدواج، مشاوره تحصیلی برای با دوطلبان ورود به دانشگاه و دانشجویانی که قصد تغییر رشته دارند، مشاوره شغلی، مشاوره ورزشی، مشاوره تغذیه، مشاوره حقوقی، مشاوره خانواده و مشاوره‌های دینی و شرعی به ارائه خدمات به دانشجویان و خانواده‌هایشان می‌پردازند. در واقع واحدهای دانشگاهی در تلاشند تا تمام نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان یا اعضای خانواده‌هایشان را در دانشگاه تامین کنند که دیگر نیاز نباشد مراجعان برای دریافت خدمات مشاوره‌ای به چند مرکز مختلف مراجعه کنند.»

۶۵ هزار نفر از دانشجویان از خدمات مشاوره‌ای دانشگاه آزاد اسلامی استفاده کردند

مدیر مشاوره و مددکاری اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی تصریح کرد: در سال گذشته بیش از ۶۵ هزار نفر از دانشجویان و خانواده‌هایشان از خدمات مراکز مشاوره‌ای بهره‌مند شدند. مراکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی برای توانمندسازی دانشگاهیان نیز طرح‌هایی تدوین کردند و هم‌اکنون دوره‌های آموزشی به صورت وبینار در این مراکز درحال برگزاری است. تاکنون نیز بیش از ۲۴۰۰ وبینار با موضوعات و حوزه‌های مختلف ازجمله مهارت‌های خودمراقبتی، مهارت‌های ازدواج موفق، مهارت‌های زندگی، مهارت‌های خودشناسی، مهارت‌های زندگی، مهارت‌های استفاده از فضای مجازی و... در مراکز مشاوره واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی برگزار شده است.» وی بیان داشت: «مراکز مشاوره دانشگاه برای افزایش توانمندی و ارتقای مهارت‌های ارتباطی بین اساتید و دانشجویان سامانه کلاس‌های مجازی و استفاده از امکانات آن، وبینارهای تخصصی ویژه‌ای با عنوان ارتباط مؤثر در کلاس‌های مجازی در تمام واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی برای اساتید، کارکنان و پشتیبانان سامانه‌های مجازی برگزار شده است.»

۱۰۴۰ مشاور در مراکز مشاوره امین دانشگاه آزاد اسلامی مشغول هستند

صادق‌پور افزود: «هم‌اکنون ۱۰۴۰ مشاور در مراکز مشاوره و روانشناسی امین دانشگاه آزاد اسلامی مشغول به فعالیت هستند که از بین این افراد ۶۱۹ نفر را اعضای هیات‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی تشکیل می‌دهند که در حوزه‌های تخصصی خودشان مشغول به فعالیت بوده و مابقی افراد نیز از متخصصان هر شهرواستان در حوزه‌های مختلف هستند و به دانشجویان ارائه خدمت می‌کنند.»

طرح سلامت روان دانشجویان در تمام واحدها اجرا می‌شود

مدیر مشاوره‌ومددکاری اجتماعی دانشگاه‌آزاداسلامی ادامه‌داد: «یکی‌ازحوزه‌های مهمی که مراکز مشاوره دانشگاه‌می‌توانند در آن‌ها نقش بسیار کلیدی داشته‌باشند حوزه‌پیشگیری‌وکاهش آسیب‌های اجتماعی است. درزمینه‌پیشگیری‌نیز تعدادی از مراکز مشاوره دانشگاه‌آزاد اسلامی به‌صورت پایلوت یا غیرالگویی دانشجویان در سطح دوره‌ به دانشگاه اقدامات بسیار خوبی انجام داده‌اند و امیدواریم به‌زودی بعد از تکمیل طرح در مراکز پایلوت، طرح سلامت روان دانشجویان در تمام واحدهای دانشگاه‌آزاد اسلامی اجرا‌شود. تاکنون طرح‌های ۹۶-۹۵ با حجم نمونه‌های معادل ۶۱۹۰ نفر از دانشجویان ۱۱۳ واحد دانشگاهی و آموزشکده سما از سراسر کشور به اجرا درآمد و چند مولفه کلی از سیمای زندگی دانشجویی مثل وضعیت تحصیلی و آموزشی، برنامه‌ها و فعالیت‌های دانشجویان، بررسی وضعیت خانوادگی دانشجویان، نگرش‌ها، باورها و دیدگاه‌های دانشجویان در مسائل مختلف، سبک زندگی و نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج را مورد ارزیابی قرار داد و اطلاعات خوبی برای برنامه در اختیار دانشگاه قرار داد؛ دوره دوم این طرح نیز امسال البته با تغییراتی اجرایی خواهد شد. دراین دوره‌نیز برنامه‌ریزی شده تا هم‌حوزه‌های مختلف سلامت دانشجویی مورد بررسی قرار گیرد.»

وی در ادامه گفت: «دانشگاه آزاد اسلامی در راستای پیشگیری از اعتیاد با ستاد مبارزه با مواد مخدر نیز درخصوص تربیت کادر متخصص پیشگیری از اعتیاد تفاهمنامه همکاری امضا کرده است و بنا داریم به‌زودی در زمینه تربیت متخصص این حوزه دوره‌های آموزشی برگزار کنیم.»

همکاری دانشجویان با مراکز مشاوره در قالب طرح همیاران مشاور

صادق‌پور افزود: «از سال گذشته برای گسترش خدمات مشاوره با همکاری دانشجویان و همچنین شناسایی دقیق‌تر دانشجویان نیازمند به دریافت خدمات مشاوره، طرحی با عنوان همیاران مشاور امین در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی درحال اجراست که طبق این طرح مجموعه‌ای از دانشجویان به‌صورت داوطلب در قالب گروه‌های دانشجویی همیاران مشاور امین از رشته‌های مختلف و مقاطع تحصیلی متفاوت در دوره‌های از پیش طراحی شده در زمینه‌های مختلف با محتوای روانشناسی و مشاوره آموزش می‌بینند و بعد به‌عنوان سفیران سلامت در سطح دانشگاه، کمک‌های مشاوره‌ای اولیه را به همکلاسی‌ها و هم‌سالان خود ارائه می‌دهند و درصورت نیاز به مشاوره‌های تخصصی‌تر، دانشجویان را به متخصصان مراکز مشاوره دانشگاه راهنمایی می‌کنند. این طرح علاوه‌بر گسترش سلامت روان در سطح دانشگاه‌ها با کمک دانشجویان، باعث شناسایی و نیازسنجی دقیق‌تر مسئولان مراکز مشاوره از نیازهای سلامت روان دانشجویان نیز خواهد شد و این مراکز می‌توانند با آگاهی از نیاز دانشجویان، دوره‌ها و کلاس‌های مهارت‌آموزی تدوین کنند.»

وی ادامه داد: «درحال حاضر نیز که ارتباط دانشجویان با دانشگاه فقط به صورت مجازی برقرار است، مراکز مشاوره در زمینه‌های دیگری مثل تهیه اینفوگرافی، پادکست‌های صوتی، کلیپ با محتوای روانشناسی و سلامت و توزیع آن در فضای مجازی با همیاران خود در ارتباط هستند.»

امکان بهره‌مندی از خدمات مشاوره‌ای بدون محدودیت

صادق‌پور افزود: «طبق برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته برای مراکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، هیچ محدودیتی برای دانشجویان و خانواده‌هایشان جهت استفاده از خدمات مشاوره واحد دانشگاه خود یا سایر واحدهای دانشگاهی اعمال نشده و تمام برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته جهت تسهیل به دسترسی دانشگاهیان به خدمات مشاوره است و به‌زودی سایر اقشار جامعه نیز می‌توانند از این خدمات بهره‌مند شوند. متقاضیان دریافت این خدمات نیز می‌توانند با مراجعه به سایت واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی شهر یا شهرستان محل سکونت خود به سامانه‌های مراکز مشاوره دانشگاه مراجعه کنند و نسبت به دریافت وقت مشاوره به صورت حضوری یا غیرحضوری (تلفنی / آنلاین) با گذاشتن سوالات خود به صورت پیام اقدام کنند.»

ادامه از صفحه ۴

معاون فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال:

مرکز مشاوره‌ای واحد تهران شمال خدمات مشاوره تخصصی ارائه می‌دهد

امان‌الله پیشوا، معاون فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال با اشاره به اهمیت جایگاه مراکز مشاوره‌ای در نظام آموزش عالی کشور به «فرهیختگان» گفت: «تا نیمه سال ۹۷ در مرکز مشاوره این واحد دانشگاهی خدمات عمومی مثل مشاوره‌های تحصیلی انجام می‌شد اما از نیمه دوم سال ۹۷، واحد تهران شمال با دانشکده‌ها و دیگر واحدها برخصوص مرکز مشاوره‌ای و تعیین جایگاه این مرکز به‌عنوان عنصر بسیار پراهمیت در دانشگاه به گونه‌ای که بخش مهمی از فعالیت‌های فرهنگی و مشاوره‌ای ما به‌محوریت این مرکز انجام شود، توانست تحول بزرگی در مرکز مشاوره این دانشگاه ایجاد دهد.»

وی ادامه داد: «ما در طرح جدید مرکز مشاوره‌ای واحد تهران شمال، این مرکز را به‌عنوان یک مرکز جامع تعریف کردیم و در آن خدمات کامل و تخصصی ازجمله پزشکی، روانپزشکی، روان‌درمانگری، انواع مشاوره و خدمات جانبی این حوزه ارائه می‌شود. درواقع این مرکز خدمات بی‌نظیری را در دانشگاه آزاد اسلامی ارائه کرده است.»

پیشوا بیان داشت: «درحال حاضر ما در مرکز مشاوره‌ای دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال آمادگی ارائه خدمات کلی به کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران را داریم و درحال حاضر دانشجویان و حتی خانواده‌های آنها نیز برای استفاده از این خدمات نیاز نیست به کلینیک‌های داخل شهر مراجعه کنند.»

معاون فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال اضافه داد: «در این مرکز با همکاری شبکه بهداشت استان تهران و زیرنظر وزارت بهداشت برای دانشجویان مراجعه‌کننده یک پرونده سلامت پزشکی تشکیل می‌شود که با ورود دانشجو به دانشگاه و معاینات کلی در این مرکز، تمامی اطلاعات در سوابق پرونده سلامت دانشجو به‌صورت الکترونیک در سامانه وزارت بهداشت ثبت شده و دانشجو می‌تواند به‌راحتی در سال‌های بعد، از این سوابق معاینات در مراکز درمانی استفاده کند.»

پیشوا افزود: «از سال گذشته طرحی را با نام همتایاران سلامت در دانشگاه اجرا کردیم که طبق آن باتوجه به ضرورت مهارت‌افزایی در حوزه‌های روانشناسی و همچنین آشنایی طیف بیشتری از دانشجویان با خدمات مراکز مشاوره دانشگاه، با برگزاری دوره‌هایی، دانشجویان ضمن یادگیری مهارت‌های اولیه در حوزه مشاوره می‌توانند به دیگر دانشجویان در حوزه‌های مختلف مشاوره‌ای کمک کنند و اگر دانشجویی نیاز به خدمات تخصصی‌تر داشت به مرکز مشاوره دانشگاه معرفی کنند.»

دوره کارورزی دانشجویان در مرکز مشاوره واحد تهران شمال سپری می‌شود

وی ادامه داد: «سال گذشته بیش از ۲۰۰ نفر از دانشجویان بعد از گزینش از سوی مرکز مشاوره وارد اولین دوره کلاس‌های همتایاران مشاور شدند و در مدت ۳ جلسه مفاهیم اولیه ۱۰ نوع مهارت در زمینه‌های مختلف مشاوره را آموختند. درحال حاضر این دانشجویان به‌عنوان همکار مرکز مشاوره دانشگاه در بین دانشجویان به دانشگاه کمک می‌کنند.»

معاون فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال افزود: «یکی از ویژگی‌هایی که در این مرکز درنظر گرفته شده، زمینه‌سازی برای گذراندن دوره کارورزی دانشجویان رشته‌های روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی است؛ با این تفاوت دانشجویان علاوه‌بر گذراندن واحدهای درسی تئوری و دغدغه گذراندن واحدهای کارورزی را نخواهند داشت، البته کارورزی دانشجویان موجب توسعه و افزایش ظرفیت مرکز مشاوره دانشجویان با کمک خودشان خواهد شد.»

فشارهای روانی کرونا، مهم‌ترین علت مراجعه دانشجویان

پیشوا با اشاره به برنامه‌ریزی مرکز مشاوره واحد تهران شمال در شرایط کرونایی گفت: «شیوع کرونا در کشور تاثیرات بسیار زیادی در برنامه‌های دانشگاهی داشت اما مرکز مشاوره دانشگاه در این ایام تعطیل نشد و با تلاشی که صورت گرفت اکثر فعالیت‌ها در بستر فضای مجازی ادامه یافت. درحال حاضر نیز تمام برنامه‌های توانمندسازی دانشجویان و خانواده‌هایشان در بستر فضای مجازی درحال اجراست.»

وی در رابطه با بیشترین علت مراجعه به مرکز مشاوره دانشگاه گفت: «همان‌طور که می‌دانید شرایط کرونا و فشارهای روانی به‌شدت روی سلامت روان دانشجویان تاثیر گذاشته است و دو سال اخیر نیز بیشتر مراجعه‌کنندگان به مرکز مشاوره دانشگاه به‌دلیل شیوع می‌توانند دانشجویان بیشتری را جذب کنند. کارشناسان بر این باورند که آموزش و تدریس رشته روانشناسی هم باید به اندازه‌ای منعطف و سازگار باشد که چالش‌های پیش‌روی سیستم آموزش عالی بتواند به این رشته آسیب برساند تا متخصصان روانشناسی کاربلد و بامهارت بتوانند از دانشگاه‌ها فارغ‌التحصیل شده و وارد جامعه شوند. اگرچه با اوضاع کنونی جهان، پیش‌بینی نسبت به اینکه چه اتفاقی رخ می‌دهد، با توجه به تغییر سریع ماهیت همه‌گیری غیرممکن است اما مربیان روانشناسی چند روند آموزشی را پیش‌بینی کرده‌اند.

بودجه‌ها محدود خواهند شد

به گزارش «انجمن روانشناسی آمریکا»، مشکلات مالی در نتیجه افزایش هزینه‌ها و کاهش ثبت‌نام باعث شده برخی دانشگاه‌ها روند استخدامی خود را متوقف کنند. برخی دیگر از دانشگاه‌ها هم اقدام به تعدیل کارمندان خود کرده‌اند. به‌عنوان مثال، دانشگاه نیویورک‌سیتی چندی پیش حدود ۳ هزار استاد کمکی و پاره‌وقت را اخراج کرد اما این تصمیمی برای ماندگاری وضعیت شغلی استادان تماموقت دانشگاه‌ها محسوب نمی‌شود. دانشگاه «آکرون» در ماه جولای قصد داشت ۱۷۸ استاد دانشگاه را اخراج کند که از این بین، حدود ۱۰۰ اخراجی، اعضای هیات‌علمی دانشگاه بودند. نتیجه این حجم بالای اخراج، متراکم شدن کلاس‌های بیشتر استادان بود. در این میان، موسسات آموزشی دیگر هم نگران تاثیر بحران‌های اقتصادی وارد بر بودجه‌های تحقیقاتی شامل بسته‌های استراتژیکی برای اعضای هیات‌علمی جدید هستند. این درحالی است که حمایت‌های مالی از دانشجویان هم ضربه خورده و برخی دانشگاه‌ها حمایت‌های مالی خود را از دانشجویان دستیاری آموزشی و تحقیقاتی مقطع دکتری کاهش داده‌اند. این کاهش بودجه، دوره‌های کارآموزی روانشناسی را هم تحت‌تاثیر قرار داده است. حدود ۱۰ سایت و مرکز کارآموزی در سال جاری تعطیل شده‌اند که دلیل اصلی آن، فشارهای مالی مرتبط با همه‌گیری کرونا بوده است. مدیر اجرایی مرکز کارآموزی و فوق‌دکتری انجمن روانشناسی آمریکا می‌گوید: «ما کارآموزان زیادی داشته‌ایم که به‌دلیل مشکلات سلامتی‌ای که دارند نگران حضور چهره‌به‌چهره آنها در دوره‌های کارآموزی هستیم. از طرفی، برخی دوره‌های دکتری به آن دسته از دانشجویان دوره دکتری که برای شرکت در دوره‌های کارآموزی باید سفر کنند، این امکان را نمی‌دهند. دانشکده‌های روانشناسی حرفه‌ای از تجهیزات بهتری برای گذراندن زمان‌های سخت‌ماند دوران بحران کرونا استفاده می‌کنند. محققان بر این باورند که همیشه کمبود روانشناس احساس شده اما با توجه به همه‌گیری کرونا و تاثیری که این وضعیت روی روح و روان افراد به جا گذاشته، این نیاز بیشتر احساس می‌شود.»

آسیب جامعه با تعطیل شدن دانشگاه‌ها

دانشجویان پژوهش محور در تمام سطوح درتلاشند تجربه لازم برای پیشرفت در مشاغل مرتبط با امر پژوهش را به دست آورند. دانشجویان مقطع کارشناسی امیدوارند تحصیلات تکمیلی روانشناسی یا دانشکده پزشکی را ادامه دهند و با کمک به جمع‌آوری داده‌ها، در آزمایشگاه‌های مخصوص مربیان، تجربه پژوهشی خوبی کسب کنند. با این اوصاف، این سوال مطرح می‌شود که اگر دانشجویان اجازه ورود به آزمایشگاه‌ها را در شرایط کرونا نداشته باشند، چگونه باید اطمینان حاصل کرد که سال آینده تجربه موردنیاز برای فارغ‌التحصیل شدن را پیدا خواهند کرد. فرآیندهای امنیتی مانند برنامه‌های متنوع ممکن است منجر به کاهش زمان حضور در آزمایشگاه‌های آموزشی درصورت فعال بودن آنها در همه‌گیری کرونا شود. در این میان، دانشجویان در آزمایش عصب روانشناختی یا روانشناسی تخصصی ممکن است در آموزش‌های تاخیری شرکت کنند که به‌دلیل کرونا به تعویق افتاده‌اند. درحالی که برنامه‌های آموزشی در فرآیند ورود روان‌درمانی به‌صورت آنلاین خوب عمل کرده‌اند، بسیاری از برنامه‌ها با آزمایشی بودن روش‌های تدریس دست‌وپنجه نرم می‌کنند. افزایش حجم درس‌ها و حذف حمایت زبانی و دیگر منابعی که به دانشجویان در فرآیند آموزش کمک می‌کنند، این گروه دانش‌آموزان را بیشتر تحت‌تاثیر قرار می‌دهند. به‌عنوان مثال، دانشکده‌ها و دانشگاه‌های روانشناسی با افزایش حجم دروس، توجه، بازخورد و حمایت مربیان و استادان را از دانشجویان دور می‌کند؛ بنابراین، رشد دانشجویان نیز محدود می‌شود و همین امر روان آنها را هم تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. این چالش‌ها درحالی پیش‌روی رشته‌های روانشناسی و دانشگاهی قرار دارد که درحال حاضر، جوامع بالاترین نیاز را به حضور روانشناسان دارند تا افراد بتوانند از فشارهای روحی و روانی نجات پیدا کنند.

آموزش‌های روانشناسی آنلاین

آموزش‌های آنلاین به‌ویژه برنامه‌هایی که در یک زمان برگزار نمی‌شوند، امکان دسترسی دانشجویان را به آموزش‌های اینترنتی افزایش می‌دهند. درحالی‌که دانشگاه‌ها یادگیری از راه دور را به راهکاری برای بهبود وضعیت ثبت‌نام دانشجویان تبدیل کرده‌اند، دانشجویان و مربیان همچنان به یک موضوع مشترک فکر می‌کنند و آن اینکه آیا واقعا آموزش آنلاین می‌تواند برای همیشه راهکاری موثر برای آموزش و یادگیری باشد؟ در کلاس‌های روانشناسی که توسط نرم‌افزار Zoom برگزار می‌شوند، معمولا استاد تنها سخنران کلاس درس است و از طرفی، نگهداری اطلاعات هم دشوارتر می‌شود و یادگیری را برای برخی دانشجویان که از طرفی درگیر بیماری‌های روحی هستند، دشوارتر می‌کند. آموزش آنلاین مشارکت آموزش چهره‌به‌چهره را ندارد و دانشجویان به‌خوبی آموزش نمی‌بینند. اما در این میان، رئیس کمیته آموزش‌های مقاطع کاردانی و کارشناسی معتقد است که درصورت تداوم آموزش عالی آنلاین، می‌توان یک سیستم آموزشی دوطبقه ایجاد کرد که دانشجویان در کنار کلاس‌های حضوری، بتوانند دوره‌های آنلاین را نیز ادامه دهند و از مزیت‌های آن بهره‌مند شوند. آموزش‌های آنلاین به‌ویژه برای دانشجویان رشته‌های روانشناسی، علاوه‌بر درک محتوا، یادگیری مهارت‌ها را نیز دشوار می‌کند. با توجه به اجتناب‌ناپذیر بودن آموزش‌های آنلاین، استادان دانشگاهی نیز به‌دنبال شیوه‌هایی هستند که فرآیند یادگیری را برای فراگیران راحت‌تر کند. یکی از چالش‌هایی که درحال حاضر دانشگاه‌ها با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند، حفظ دانشجویان در شیوه آموزش آنلاین است. دانشگاه‌ها و مراکز مشاوره دانشجویی باید راه‌هایی را برای ترغیب دانشجویان به ادامه تحصیل پیدا کنند. یکی از راه‌حل‌ها این است که دانشجویان را به یک تیم رفاهی عمل کنند.

کاهش گرایش به رشته‌های روانشناسی

دانشجویان در شرایط همه‌گیری که منجر به از بین رفتن بسیاری از مشاغل شده، ممکن است بیش از هر چیز به امنیت شغلی خود بعد از فارغ‌التحصیلی بیندیشند. برخی دانشگاه‌ها پذیرش رشته‌های علوم انسانی و هنری و در برخی موارد، دروس علوم اجتماعی را کاهش داده‌اند و تمرکز خود را بیشتر روی آموزش‌های فنی گذاشته‌اند. درحالی که روانشناسی رشته‌ای محبوب به شمار می‌رود، اما همه‌گیری کرونا در جذب دانشجو هم تاثیر داشته و ممکن است در جهت‌گیری به سمت حرفه‌ای شدن دچار مشکل شود و بسیاری از دانشجویان که فارغ‌التحصیل شده‌اند یا به‌زودی به این مرحله می‌رسند، این سوال را مطرح می‌کنند که با مدرک روانشناسی می‌توانند چه کار کنند؟ اما نکته‌ای که دانشجویان این رشته باید به آن توجه داشته باشند این است که رشته روانشناسی می‌تواند آنها را برای ورود به حرفه‌های مختلفی چون بخش فروش، آموزش، تحقیق و مدیریت آماده کند.

اهمیت مراکز مشاوره دانشگاهی

از زمان تاسیس چنین مراکزی در دانشگاه‌های دنیا بیش از ۸۰ سال می‌گذرد. در این مراکز، خدمات مشاوره به دانشجویانی داده می‌شود که در پیشرفت درسی و سازگاری با شرایط مشکل دارند. این مراکز همچنین علاوه‌بر خدمات بالینی و درمان، مددکاری اجتماعی، مشاوره با جوامع بزرگ‌تر از دانشگاه، ارائه مشاوره و روانشناسی بالینی و... را نیز انجام می‌دهند. درواقع در سال‌های اخیر، این مراکز مشاوره دانشگاهی از ارائه خدمات درمانی روانی صرف به دانشجویان به سمت ارائه برنامه‌های آموزشی و مشاوره با جامعه بزرگ دانشگاهی، مداخلات پیشگیرانه و درمانی گرایش پیدا کرده و در این راه به مشاوره‌های ابتکاری پایبند هستند. هدف از مداخلات روانشناسی، درمان، پیشگیری و رشد است که به‌صورت خدمات مستقیم، مشاوره‌ای، آموزشی و رسانه‌ای ارائه می‌شود. اما این مراکز در سال‌های اخیر فعالیت خود را از سطح دانشگاه گسترده‌تر کرده و با دانشگاه‌های مختلف و آژانس‌های اجتماعی همکاری دارند و نیازهای مشاوره‌ای و رشدی دانشجویان را با کیفیت بالاتری مدیریت می‌کنند. درواقع، امروزه مراکز مشاوره دانشگاهی به آژانس‌های چندوجهی تبدیل شده‌اند که به‌خوبی با سیستم دانشگاهی بزرگ‌تری ادغام شده و عملکردهای مختلفی دارند که از این میان می‌توان به این موارد اشاره کرد: خدمات بالینی، خدمات مشاوره و اطلاع‌رسانی، آموزش، رشد کارمندان، تحقیق و مدیریت. البته همه مراکز مشاوره دانشگاهی این فعالیت‌ها را انجام نمی‌دهند اما کلیت عملکردهای آنها این موارد را شامل می‌شود. آینده این مراکز مشاوره، تلاش برای رونق بیشتر مراکز مشاوره دانشگاهی، تمرکز روی روش‌هایی برای ارائه خدمات مشاوره‌ای استنتایی به دانشجویانی است که با کاهش منابع روبه‌رو هستند و نیز ارائه راه‌هایی که روانشناسان مراکز مشاوره دانشگاهی بتوانند تحقیقاتی را برای بهبود کارایی خود انجام دهند.

خدمات‌رسانی مرکز مشاوره دانشگاه آکسفورد

مشاوره‌های فردی: این قبیل مشاوره‌ها که شاید پرتعدادترین مشاوره‌ها را شامل می‌شود، مشکلات مفهومی دانشجویان را به شیوه‌های جدید حل کرده و به آنها کمک می‌کنند راه‌حل تازه‌ای برای مقابله با مشکل خود بیابند.

مشاوره‌های گروهی: در این شکل از مشاوره، به دانشجویان فرصت داده می‌شود که نوع ارتباطشان را با دیگران کشف کرده و بتوانند از تجربه‌ها و حمایت‌های دیگران استفاده کنند. این قبیل مشاوره‌ها معمولا نسبت به مشاوره‌های فردی موثرترند. در این قالب، اعضا تجربه‌ها و دانسته‌های فردی خود را در اختیار گروه قرار می‌دهند.

مشاوره آنلاین: یکی از قابلیت‌های مرکز مشاوره دانشگاه آکسفورد، ارائه مشاوره آنلاین از طریق اسکایپ به دانشجویانی است که امکان دسترسی به خدمات حضوری را ندارند. معمولا دانشجویانی از این نوع مشاوره استفاده می‌کنند که دور از دانشگاه درس می‌خوانند یا به امر تحقیق می‌پردازند. این نوع مشاوره به‌ویژه در دوران کرونا راهکار بسیار موثری برای ارائه خدمات مشاوره‌ای به دانشجویانی بود که حتی در دوران کرونا از نظر روحی و روانی آشفته بودند.

کارگاه‌های دانشجویی: در این کارگاه‌ها به دانشجویان مهارت‌هایی آموزش داده می‌شود که نیاز زندگی دانشجویی آنها باشد. این کارگاه‌ها معمولا کوتاه‌مدت بوده و بین ۴ تا ۲۰ نفر در آنها شرکت می‌کنند و هر بار موضوعی جدید در آنها مطرح می‌شود.

برنامه مشاور ارتباطی: خدمات مشاوره علاوه‌بر کار مستقیم با دانشجویان، از کارمندان و گروه‌ها هم در پاسخگویی به نیازهای رفاهی دانشجویان حمایت می‌کند. برنامه مشاور ارتباطی یکی از اعضای کادر مشاوره را با یکی از دانشکده‌ها مرتبط می‌کند تا به‌عنوان یک رابط بین این سرویس و دانشکده عمل کند.

مرکز مشاوره دانشگاه واشنگتن

مرکز مشاوره دانشگاهی واشنگتن هم مانند بسیاری دیگر از مراکز مشاوره که در دانشگاه‌ها فعالیت می‌کنند، در قالب مشاوره‌های گروهی، فردی، کارگاهی و آنلاین ارائه خدمت می‌کند. اما یکی از امکاناتی که در طول همه‌گیری کرونا به دانشجویان و حتی کارمندان و استادان ارائه می‌دهد، استفاده از تمام خدمات مرکز مشاوره به‌صورت آنلاین است و متقاضیان با ورود به پلتفرم ویدئوکنفرانسی، می‌توانند از طریق گوشی هوشمند یا وب‌کم نصب‌شده‌روی کامپیوتر و یا اتصال به اینترنت از این خدمات استفاده کنند.

فعالیت تحقیقاتی مراکز مشاوره

انجمن بین‌المللی خدمات مشاوره اعلام کرده است که انجام تحقیق و پژوهش یکی از نقش‌های اصلی و کارکردهای مراکز مشاوره دانشگاهی است. این تحقیقات شامل ارزیابی خدمات بالینی، ارزیابی برنامه‌ای و مطالعات علمی است. یکی از دلایل پایین بودن فعالیت‌های تحقیقاتی این مراکز، کمبود زمان و منابع است. از آنجا که ماموریت این مراکز بیشتر تمرکز روی ارائه خدمات بالینی است، در بخش پژوهش غافل می‌شوند و باید روانشناسان بیشتری به این مراکز جذب شوند تا علاوه‌بر انجام خدمات بالینی، تحقیقات نیز در دستورکار آنها قرار بگیرد. معمولا روانشناسانی که به‌عنوان مشاور در این مراکز مشغول فعالیت می‌شوند، از امر تحقیق و پژوهش غافل می‌شوند. دلیل دیگری که این روانشناسان درگیر تحقیق نمی‌شوند، این است که آنها معتقدند تحقیقات تنها شامل آزمایش‌های تجربی با دقت کنترل‌شده است که در مجلات علمی معتبر منتشر می‌شوند. اما کارشناسان معتقدند که مشارکت در امر تحقیق، نیاز به انجام خدمات را شناسایی کرده و تغییراتی را در ویژگی‌های دانشجویی ارزیابی می‌کند، نتایج موثر مشاوره را بررسی کرده و منابع داده‌ای را برای ثبت در مراکز مشاوره دانشگاهی تهیه می‌کند.

ادامه در صفحه ۵

مدیر مرکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد مطرح کرد

ارائه ۶۴۵۰ مشاوره تلفنی و آنلاین در مرکز مشاوره واحد نجف‌آباد

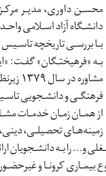

محسن داوری، مدیر مرکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد با بررسی تاریخچه تاسیس این مرکز به «فرهیختگان» گفت: «این مرکز مشاوره در سال ۱۳۷۹ زیرنظر معاونت فرهنگی و دانشجویی تاسیس شد و از همان زمان خدمات مشاوره‌ای در زمینه‌های تحصیلی، دینی، خانواده، ازدواج، حقوقی، تغذیه، ورزشی، شغلی و... را به دانشجویان ارائه می‌کرد تا در دو سال اخیر به دلیل شیوع بیماری کرونا و غیرحضوری شدن شیوه‌های تلفنی و آنلاین ارائه کرده که البته تمام این خدمات به‌صورت رایگان در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد.»

داوری در رابطه با نحوه ارتباط‌گیری مرکز مشاوره واحد نجف‌آباد با دانشجویان در دوره کرونا افزود: «درحال حاضر همه دانشجویان، خانواده‌ها، اساتید و کارمندان استان می‌توانند با تماس با شماره تلفن ثبت شده در سایت دانشگاه از خدمات این مرکز استفاده کنند. البته درحال حاضر فقط دانشجویان دانشگاه واحد نجف‌آباد می‌توانند از مشاوره‌های آنلاین که از طریق لینک مشاوره آنلاین که در سایت دانشگاه اعلام شده است استفاده کنند.»

وی ادامه داد: «مرکز مشاوره واحد نجف‌آباد با ۲۱ سال سابقه و استفاده از تجربه اساتید مجرب در حیطه‌های مختلف تاکنون اقدامات موثری در زمینه کاهش اختلالات فردی، مهارت‌آموزی و آموزش تکنیک‌های رفع استرس در بین دانشجویان انجام داده است. امروز نیز ۱۷ مشاوره خبره در این مرکز درحال ارائه خدمات به دانشجویان هستند که از این تعداد طبق آیین‌نامه جامع مراکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۲ نفر از آنها اساتید هیات علمی دانشگاه و مابقی از مشاوران برجسته شهرستان هستند.»

مدیر مرکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد در رابطه با برنامه‌های درون‌دانشگاهی مرکز مشاوره واحد نجف‌آباد گفت: «ما از ابتدا برای دانشجویان طرح‌های مختلفی درنظر می‌گیریم که ازجمله آن می‌توان به مشاوره فردی و گروهی، مشاوره هدایت ت